

?Escombriaires, drapaires i caganers

«Hi ha persones que deixen els mobles i els objectes que ja no utilitzen al carrer pensant que podran fer servei a algun ciutadà necessitat»

Objectes i mobles dipositats en contenidors de Vic Foto: Toni Coromina

Les escombraries i l'estat de neteja dels carrers són una radiografia molt exacta de la societat actual. Coincidint amb el cycle de Nadal, l'autèntica radiografia dels residus generats pels humans podria coincidir perfectament amb la figura del caganer, encara que aquest personatge del pessebre sempre ha anat unit a un sentit totèmic de bona salut, de deslliurament "d'allò que sobra" per a obtenir la purificació del cos, i també de fecunditat en l'adobament de la terra.

Aquests dies festius hem vist com al voltant de molts contenidors s'hi aglomeren muntanyes de caps i papers, fòtils, regals de l'amic invisible rebutjats per inútils i altres andròmines. Els contenidors selectius de vidre s'omplen fins rebentar d'ampolles de vi i de cava, encara que això també passa al mes d'agost, quan bona part dels treballadors de la neteja fan vacances. D'altra banda, contenidors com els de piles, sovint són plens i no tenen espai per encabir-n'hi cap més. Sigui com sigui, aquests dies els contenidors són un reclam ineludible per alguns ciutadans que miren de trobar-hi tota mena de residus aprofitables.

Durant la postguerra i ben entrats els anys setanta, quan arribaven les festes de Nadal la gent donava una gratificació a l'escombriaire, un personatge entranyable que es passava la vida al carrer, aguantant els embats de la meteorologia, i que corresponia a la generositat dels ciutadans amb una felicitació estampada. En guardo una de molt entranyable que diu: ?L'escombriaire, senyors, porta vida i alegria; perquè si no hi hagués higiene, la salut perillaria. És cosa molt

important la neteja dels carrers; desapareixen microbis i s'eviten molts mals. Serà el meu millor desig que passin la nit de Nadal alegres i engrescats, amb un esplèndid sopar. Molta salut i benestar per a tots els veïns; que celebrin bé les festes amb dolços i bons vins. Felicitat Nadal i que any nou i Reis els portin prosperitat amb tota classe de béns. L'escombriaire?

Els escombriaires avui tenen més feina que mai i més variada. Els uns, amb l'escombra a la mà, recullen exèrcits de burilles de cigarrets a l'exterior dels bars, als mercats setmanals a l'aire lliure; o empaiten papers i muntanyes de fulles que s'emporta el vent. Altres van darrere d'un camió recollint les deixalles dels diferents contenidors de tots colors, traslladen la pols amb una mànega d'aire o condueixen un petit vehicle amb dues escombres giratòries.

Molts poetes retraten amb continguda emoció l'espectacle de la caiguda de les fulles a la tardor, però s'obliden que els escombriaires les han de recollir a cabassos. Quan a mig gener fa un fred que pela i estem asseguts ben calentons al sofà de casa, amb el termòstat posat a vint-i-dos graus, ells suporten les glaçades al carrer. I si als mesos de canícula a fora fa una calor insuportable, l'aguanten sense ventiladors ni aire condicionat. Quan a l'estiu la gent torna de matinada a casa després d'haver gaudit d'una espectacular revetlla, els escombriaires recullen les llaunes, els vidres de les ampolles trencades i tota la merda escampada. Passa el mateix amb la propaganda de les campanyes electorals, o amb les serpentines i el confeti del Cap d'Any.

Ja fora del cicle nadalenc, durant tot l'any, molta gent acostuma a dipositar regularment al carrer, al costat dels contenidors, trastos casolans (llits, tauletes de nit, matalassos vells i tacats, sofàs, estanteries, i de vegades aliments). Alguns ciutadans desconeixen que a Vic hi ha un servei de recollida domiciliària de trastos a través d'una trucada telefònica a la deixalleria. Altres ciutadans ho saben, però passen de tot perquè els és més còmode desprendre's del material inservible abandonant-lo al costat de casa. Tanmateix, també hi ha persones que abandonen al carrer tota mena de mobles i objectes que ja no utilitzen pensant que podran fer servei a algun ciutadà necessitat.

Un contenidor de vidre, ple a vessar Foto: Toni Coromina

Joan Manuel Serrat va popularitzar la figura del drapaire en una cançó immortal, presentant-lo com un home que comprava ampolles i papers, draps i roba bruta, paraigües i mobles vells, i que espantava la canalla tot proclamant que ell era l'Home del Sac. Quan jo era petit, aquest personatge mític s'utilitzava per fer por als infants i evitar que s'allunyessin de la vigilància dels pares.

Tinc un cunyat escombriaire, marroquí, per qui sento un afecte especial. És una bona persona, tranquil·la i serena, que no s'avergonyeix d'exercir un ofici que la majoria de ciutadans amb una relativa estabilitat econòmica no està disposada a professar. Des de la perspectiva que li donen deu anys d'experiències viscudes als carrers de Barcelona, m'explica escenes molt tristes protagonitzades pels indigents i famèlics que cada dia furguen als contenidors. Diu que, amb la crisi, el volum de residus han disminuït considerablement i que una tercera part se'ls emporten els pobres de solemnitat. Avui, els aturats i els desnonats són els nous drapaires.

És ben evident que, d'un temps ençà, arreu del país ha augmentat de manera considerable el número de drapaires *free lance* que remenen a dins dels contenidors i s'emporten tota mena d'objectes (fins i tot aliments) que la gent llença sense miraments. A Vic, sobretot els darrers quinze anys, són habituals les escenes d'immigrants -i també autòctons- recollint fruita madura, el rebuig d'algunes botigues i supermercats, roba usada, joguines, sabates, paper i tota mena de mobles i d'andròmines, per fer-ne ús personal o familiar, i ocasionalment per vendre-ho.

Un dia vaig veure un nen de pocs anys que, des de l'interior d'un contenidor, anava donant material aprofitable al seu pare. Una escena molt lamentable, encara que no goso culpabilitzar el pare per no poder posar-me dins la seva pell. De fet, cal buscar els culpables entre els especuladors i els factòtums de la corrupció que ens han dut a l'actual situació de crisi. Aquests són els veritables homes del sac?.

Fruit de la voluntat de millorar el servei de recollida d'escombraries, optimitzar els resultats de reciclatge de la ciutat de Vic i estabilitzar el dèficit associat a l'actual sistema de gestió de residus, des de l'Ajuntament de Vic temps enrere es van estudiar diferents models de neteja entre els que destacava la recollida "porta a porta", que es plantejava per millorar l'actual sistema i estabilitzar els costos de la gestió de residus, ja que cada cop es penalitza més l'ús de l'abocador i, en definitiva, ens costa més diners a tots plegats no reciclar les deixalles. Finalment, però, el "porta a porta" va quedar en un projecte fallit.

Mentrestant, els moderns drapaires -els pobres de solemnitat- continuaran furgant als contenidors i fent la seva particular recollida selectiva de residus, una activitat que complementen acudint regularment a Càritas, al Rebost Solidari, al Tupí o a qualsevol entitat que els ajudi a surar en aquest mar de llàgrimes.